

SLOVAN.

Štev. 6.

V Ljubljani, dne 7. februarja.

1884.

Vsebina: Janez Bleiweis. — Slovanski jezik v cerkvi. — Slovenske slike. — Huculi. — Srbska narodna vprašanja. — Gospodarske drobnosti. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** Janez Bleiweis.

Janez Bleiweis.

Ni še dolgo, kar je po vseh pokrajinah, kjer prebiva naš slovenski narod, bilo še vse mirno, skoro brez narodne zavesti. Narod je bil zapuščen, nepoučen; drugi so ga zasramovali, s prstom nanj kazali, češ, brez zgovine ste in tudi bode brez prihodnosti. Ni še bilo odločnih mož, kateri bi se v bran postavili tujim elementom; ni ga bilo moža v tistih časih, kateri bi bolje čutil bedo našega naroda, nego jo je ravno čutil Janez Bleiweis. In ravno iz tega spoznanja je izvirala neizmerna ljubezen njegova do vsega Slovenstva, to je tisto najplemenitejše čustvo njegovo, katero ga je vodilo v vseh njegovih dejanjih, da je vse osebne koristi žrtvoval celoti, vsemu slovenskemu narodu.

In kako dobro je umel Janez Bleiweis svoje poslanstvo, kako naravno je zasnoval svoje delovanje, kaže nam prejasno vse življenje njegovo. Obrnil se je do vsega naroda v „Novicah“, kjer ga je učil, svetoval mu, bil mu najboljši prijatelj, dà zvesti prijatelj do zadnjega izdiha. Tu je bil blagi mož, ki so ga vsi Slovenci imenovali očeta slovenskega naroda, zasejal seme narodne zavesti, katera je danes prošinila vse stanove naše; kajti je dobro izprevidel in vedel, da je ravno v narodni zavesti jedino poročstvo naše prihodnosti, vsega našega narodnega obstoja, kateri bi nam radi še zdaj zadušili naši sovražniki.

Ravno dan danes, ko sicer pogrešamo svojega predvidnega voditelja, ko še homo morda morali dolgo čakati

na namestnika; ko so žal mnogi pozabili na program njegov, jedino je še to, kar nas tolaži: da so ideje o Slovenstvu, o naši celokupnosti in vzajemnosti prodrle v vse stanove našega naroda ter se tako močno ukoreninile, da jih ne bode mogla izruvat nobena sila, pa prihrula od koder koli, s temi idejami živi in umrje naš narod.

Žal, da sadú tega delovanja ne smemo še uživati; žal da se še danes proganjajo in zaničujejo tisti, kateri se upajo zagovarjati danes njegove plemenite ideje; zlasti kar se dostaje slovenskega jezika, moramo vsi priznati, da je dan danes mnogo takih, kateri mu ne dajejo in ne privoščijo vse veljave in spoštovanja; veljave, katero smemo zahtevati po zakonu in pravu svojem. Kaka sramota, da so ravno taki možje sinovi slovenskih mater! Vsaj vidimo, kako nas pritiskajo naši tlačitelji od vseh strani in kako malo upanja imamo, da bode skoro nehal ta neznosni pritisk.

Proti temu pritisku je porabil Bleiweis vse svoje sile in mi se moramo čuditi pogumu jedinega moža, kateri je pričel boj proti mogočnemu nasprotniku. V pričetku je bil general brez armade, dejal je g. dr. Tavčar o zadnji Bleiweisovi slavnosti v Ljubljani, konečno pa je ves slovenski narod stal za njim; pričetkom bil je sam, naposled pa je prepričal vse. Bil je prvi, kateri je zanesel tako imenovani prepir v deželo, bil je jeden najradikalnejših vojakov slovenske narodnosti, in ravno zarad tega je bil največji dobronik naroda slovenskega.

Slovanski jezik v cerkvi.

Mnogo domoljubov slovanskih, kateri so pred dvema letoma navdušeno pozdravili papeža Leva XIII. plemenite ukrepe gledé slovanskega obrednega jezika, ni več verovalo tega, ko so videli, da je že leto na to mislila rimska kurija drugače. Mnogokdo je mislil, da je to izpremembo pripisovati prizadevanju visokih vatičanskih dostojanstvenikov, kateri so se bali, da bi se s tem ne izpodkopalo še boljše jedinstvo obrednega jezika. To je napačno mnenje. Ne v Rimu — v Avstriji niso dopustili, da bi bil slovanski jezik zadobil veljavo v cerkvi; ne vatikan — avstrijska vlada je pokopala v tem oziru nade Slovanov. Natančneje govori o tem naslednji dopis, ki smo ga prejeli iz „večnega mesta“ od zanesljive in o vatičanskih zadevah dobro poučene strani in ga zarad tega priobčujemo na tem mestu.

„Slov. Narod“ je v 6. št. 8. p. m. prinesel uvodni članek z naslovom: „Južni Slovani pa Lev XIII.“ govoreč o „splošnem uvedeni staroslovenščine v slovansko službo božjo, katero uvedenje se je tako iskreno želelo, tako iskreno — pričakovalo“ od sedanjega papeža Leva XIII. Pisatelj članka, užaljen, da se mu ni uresničilo ono iskreno pričakovanje, končuje spis s temi besedami: „... ostati ima pri starem še dolgo, dolgo časa. Zakaj? Zato, ker tudi rimska kurija ravna po znanem načelu: do ut des. Iz roke v roko!“ Priznavam prav rad, da bi bilo splošno uvedenje staroslovenščine neizmerno važno za Slovanstvo, posebno v Avstriji, kjer se v političnem življenju vedno kratijo pravice slovanskim jezikom; a treba mi je tudi poudarjati, da ima ravno z ozirom na te politične razmere cerkev v tem vprašanju jako težavno stališče in da je težko upati, da bi se gléde cerkvenega jezika goreče želje vsakega slovanskega domoljuba uresničile, dokler v avstroogrski državi ostanejo take politične razmere, kakor doslej. Vender se pisatelj moti trdeč, da je Lev XIII. zato dal za drugi praznik sv. Cirila in Metoda prepovedati slovansko božjo službo, ker je spoznal, da se versko združenje Slovanov ne dá (t. j. za sedaj še ne dá) doseči. Kdor Leva XIII. pozna, nikdar si ne upa o njem kaj takega trditi, kajti Lev je pravi diplomat, kakeršnih se malo dobi, kateri vsako stvar prej sam prouči, potem pa se je oklene s posebno prebrisanostjo in

jeklenim pogumom. Zato Lev nikdar ni pričakoval, da se versko združenje Slovanov tako hitro posreči, kakor trdi pisatelj brez uzroka, kajti rana, katera že nad osem sto let neprenehoma krvavi, ne dá se tako hitro zaceliti. Res je, da hrepeni po združenju obeh cerkev in se trudi ta blagi namen doseči, za kateri so se bolj ali manj trudili vsi papeži od Leva IX. — pod katerim je razkol l. 1054 definitivno nastal — do Leva XIII., in se bodo trudili, dokler se stalno združenje ne posreči, pa za to je dolžan skrbeti vsak papež. Lev XIII. je pokazal svojo dobro voljo združiti zlasti slovanske iztočne cerkve z rimsko; zato je odločil, da se ima praznik sv. Cirila in Metoda praznovati v celi rimski cerkvi in je celo dovolil, da se je smela prvo leto (1881) božja služba vršiti v staroslovenščini. To pa je razburilo duhove Slovanom sovražne, kateri so se togotili radi takega priporočanja Slovanov in se trudili vsaj za bodočnost to zaprečiti, česar niso mogli za tisto leto več ubraniti, ker je bilo dovoljeno, ne da so oni vedeli. Če pisatelj „Narodovega“ članka res meni, da „umevno je, da se avstroogrška politika tem nameram ni ustavljala“, t. j. da se ni ustavljala božji službi v staroslovenščini, naj mesto tega verjame, da je prav avstroogrška vlada zato skrbela, da se ni več l. 1882. dovolilo častiti sv. Cirila in Metoda s staroslovensko božjo službo. To je resnica, katero sem slišal iz najzanesljivejšega vira. Vender ne morem vedeti, ali bi se dovoljenje ponovilo ali za vedno potrdilo, ako bi dotično c. kr. poslaništvo ne bilo porabilo toliko smodnika, kakor se je res zgodilo, da bi preprečilo najbrž eventualni odpad katoliških Slovanov v razkol in v panslavizem!! Sapienti sat. Samo nedolžnega Leva XIII. ni treba dolžiti, česar ni zakrivil, kajti vzlic svoji ljubezni do Slovanov mora kot moder vladar cele cerkve skrbeti, da si novih sovražnikov ne nakoplje, kateri bi mu utegnili mnogo škoditi — prijateljev ali zaveznikov pa že tako med vladarji ali vladami nikjer nima, kajti vsi se trudijo zastavo izviti mu iz rok, kolikor prav bi se samo dalo.

Slovenske slike.

Opisuje Prostoslav Kretanov.

I. Pokrajinski obraz naše domovine.

Neizbrisno, kakor materino obličje, katero se nam je kakor juterna zora prvo nasmehljalo v detinski somrak, utisne se nam v dušo obraz onega kraja, v katerem smo prvič zagledali zlato solnčno luč. In kakor nam je mesto, na katerem je stala naša zibel, sveto, nepozabljivo vse žive dni, omili se nam terišče blaženih otroških iger ter se nam vidi — najlepši kraj na zemlji! A, ko nas pozneje življenja valovi zanesó v pisani svet in se nam v opazovanju raznih tujih dežel zbistri pogled, prepričamo se, da ni lep samo tisti kos zemlje, na katerega je stopil

najprej v svojem življenju ta ali oni posameznik, temveč da čarobni svit lepote oblija vesoljno stvarstvo božje.

Jednako se prepriča tudi vsak Slovenec, kateri, motreč zemeljski obraz naše skupne domovine, primerja slučajni svoj rojstveni kraj z ostalimi nje pokrajinami.

Slovenska domovina, koder se nam razteza dan danes, mal in neznaten je oddelek na polji širne zemlje; toda, če jo prehodiš od meje do meje, po dolgem in širokem in si ogledaš nje pokrajinski obraz ne samo po ugodni ravnini, ob železniški cesti, nego tudi po hribih

in dolinah, po vseh tajnih nje skroviščih. — kolika obilost divnih slikovitih prizorov se ti razgrne pred strmečim pogledom — ta v planinski panorami, tam v gozdni idili, zdaj v metézi tega ali onega mesta, zdaj zopet v pisanih skupinah národnega življenja!

Če proučiš zemeljsko obrazbo naše domovine — kakšna raznoličnost se ti predočuje tukaj! Na zapadu štrlé v nebó veličastne planine v mogočnih gorostasnih gromadah, doli ob iztočni meji pa se razprostira širna raván, jednaka morski planoti; tam na severni strani se dvigajo v valovitih obrisih gozdnati holmi, podobni s zelenjem opletenim gomilam, a tu na jugu se razgreba ploščnata s skalovjem obsejana golína, podobna razoranemu pokopališču!

In če se ozreš po rasilstvu slovenskih dežel — koli čarovita mnogovrstnost! Kdo bi naslikal pisani vrt naše cvetáne — od bledezelenkastega močvirskega smilja do žarno cvetočega planinskega sleča; kdo nam obrisal vse stoterovrstne oblike naših dreves — od pritlikovega borovca do tisočletnega hrasta! In tisočerno sadje med samoraslimi jagodami in sočnatimi narančami — koli dolga nepregledna vrsta! In kakó se ti izpreminja ta rastlinska preproga po naši domovini! Doli na murskem polji na pr. ziblje se zlato valovje pšenice — na adrijski obali pa se blesté srebrnolistne oljke; onda v Podravji belisajo se izmed črnega smerečja brezova debela — na južnih brdih pa temnozeleni lovoriški objemajo bliščeče pečine!

In na tako malem kosu zemlje — kakó različno podnebje! Tu pregrinja debela snežena odeja hribe in doline — tam pa nevenljiva spomlad spleta svoje vence! In ta podnebna različnost stvarja čudovite rastlinske kontraste na terišči naše dežele! V istem času, ko n. pr. v solčavskih zakotjih ob kâpih visé ledene sveče, cvetó po tržaških gredinah marilice in breskve; ko se na Pohorju priroda še le začinja vzbujati iz zimskega sná, rumené po goriških Brdih prve češnje in ko se v Slovenskih goricah osiplja trsov cvet, žari po Vipavskih brajdah zrelo grozdje . . .

Skratka: v malem okviru se razteza naša domovina; toda nad njenim obličjem je razlit sijaj rajске lepote!

Kakor pisan kalejdoskop vrsté se pred potnikovimi očmi slikoviti pokrajinski prizori! Koli tu na prostranem ljubljanske n polji, toli v idilskem zatišji Gorenje Tribuše, na jasnem vrhunci Rogaške gore ali na samotnem obrežji Rabeljskega jezera, doli v tihem Sotlinem porečji ali gori na vzvišenem Dobračovem temenu, ondu na morskem bregu pri Devinu ali na krilu Krškega polja, v raji Jeruzalemskih goríc ali na razvalinah Oglejskih — povsod se razodeva gledalcu drugačen pokrajinski obraz! In vsak posamični obraz ima drug značaj ter se mu ponuja v drugem zmislu na ogled! Na srebrnem valovji Bohinjskega jezera, katerega prepreza planinska romantika z divnobójno kopreno, utopi se mu pogled v skrivnostne vodine globine; na solnčnem, z vinskimi trtami opletenem Holmu doli pri Ormoži pa mu plava nad neprezirno ravninsko sliko; gori v Trenti med v nebó kipečim skalovjem strmí mu okó v sveti grozi pred prirodino visostjo, a tu doli v bujnotravnem Pesniškem dolu raduje se mu na pisanem evetji! In različnost pokrajinskih slik in promenljivi njih značaj vzbujajo potniku tudi različna čustva! Tam, kjer se solnčni žarki ugrezajo v sence jelovih gozdov, poloti se ga neka slastnotaleča otožnost; ondu pa, kjer se ob sivih pečinah nizdolu valí južna gorkota, prošine mu kri blagotvorni žar radosti; in če ga pogled po širni pokrajinski panorami raz visoke gore dvigne nad zemeljsko bedo in ničemurnost, uteši mu blaženi mir dolinskega zatišja razburkano srce . . .

Dà! krasna je naša slovenska domovina, ne samó v posameznih, pristopnih ter znanih krajih, nego povsod — bodi si ob Savi ali na Snežniku, ob Adrijinem produ ali v Žetalskem selu, na Dravskem polji ali v Soški dolini! Tu se ti kaže kot romantični planinski raj v prirodnem svojem veličastji — tam kot mičen vrt, v pisane grede opredeljen; ondu s trtami prepredeni griči — tukaj sinje morsko ogledalo . . .

In te prekrasne domovinske slike, katere ogledujem že dve celi leti in čez, razgrinjal bodem pred „Slovanovimi“ bralci v okviru minijaturnih obrisov, in sicer kakor so se vrstile meni pred očmi: zdaj v slikovitih pokrajinskih obrazih, zdaj v dražestnih prizorih iz národnega življenja.

Huculi.

Na jugovzhodni strani Galicije živijo Huculi, krepák slovanski rod. Ker so njihovi odnošaji našim podobni hočemo si jih nekoliko bolje ogledati.

Njihova domovina je hribovita: po njej se razprostirajo vzhodni Karpati. Najvišji greben je tu divjeromantična Črna gora; a njeni odrastki: Hovyrla (2015 m), Pip Ivan (2013). — Po tem gorovju so razporežena njihova sela: mesta in vasi. Mestic imajo 6, a vasi 114. V poslednjem številu je tudi 32 vasi v Bukovini, pa 9 vasi na Ogrskem. Huculi namreč spadajo pod Galicijo, Bukovino in Ogrsko. Vseh skupaj štejejo 120.000 duš. Njivovo središče je vas Žabje s 6300 prebivalci.

Huculom je življenje sploh revno, težavno. Pravijo, da o slabih letinah pekó kruh iz otrobi, zelja in bele repe; časih si tolažijo glad z bukovim listjem. Ponajveč

se pečajo s živinorejo, posebno ovčjerejo. — Ubožnejši so drvarji. Po Čeremoši spravljajo plave doli v nižave — njihovi hlodi se prevažajo do Črnega morja, pa odtod celó do Egipta. — Huculi so dobri plavci, močni, gibčni, urni in drzni. Vedni boji s sovražnimi elementi jim pridobivajo posebno previdnost in pričujočnost duha, ki jih rešuje v nevarnostih in nezgodah.

Življenje tedaj Huculom domá ni odveč prijetno, a vender strastno ljubijo svojo domovino. Če se Hucul v nižavah ustavi, poloti se ga kar dolg čas po ljubih domačih gorah in studenih virih. Grof Potocki je bil poslal nekedar svojega domačega kozaka, rodóm Hucula — v Pariz. Preskrbel ga je z vsem ter poslal na pot. Ko se je vrnil, vpraša ga gospod, kako se mu je videlo v Parizi. „Boljše je v Kolomiji“ — bil je odgovor. — Drug Hucul

je bil v Levovu. A ko ga je neki „hribolazec“ vprašal, kako mu je tamo ugajalo, odvrne mu: „Mesto je veliko in lepo, a vendar je še lepši v domačem Korszówu (mesto)!“ Tako je dejal oni: da si je Korszów le judovsko gnezdo z nekoliko prodajalnicami.

Narodna zavest je pri Huculih neverjetno razvita. Oni cenijo sami sebe in ljubijo svoj jezik (maloruski — „nagli govor“, ki se nekoliko loči od maloruščine). Hucul ne da zaničevati svoje narodnosti: in če mu kdo zasramuje rod ali jezik, ima Hucul to za osebno žaljenje in plača dobro žalitelja! V občevanju je sploh odkrit; predstojniku skazuje čast, a sebe ne ponižuje pred njim. Ž njim se ni šaliti. Huculski narodni ponos je poznan. Vsak Hucul vé in čuti, da je sin slovanske veje, in potem se tudi vede. Že njegov ponosni hod, njegov bistri in drzni pogled je tak, kakor bi hotel reči: Jaz sem Hucul, kdo je več?! Osebni in narodni ponos posebno znači Hucula.

Dejal sem zgoraj, da je naše življenje v mnogem oziru podobno huculskemu. Da vidimo! Huculi so razkosani, razdeljeni: naseljeni so po treh deželah. Takisto tudi mi Slovenci, kateri pošiljamo svoje zastopnike v zборе na Dunaj, Pešto, Rim. Tudi naše življenje ni odveč prijetno. A tudi naš kmet je ják, krepák, izurjen, pošten delavec; poznajo ga po dalnjih krajih. Krepki sinovi naših planin se ne ustrašijo vsake nezgode in nevarnosti: Slovenec je vstrajen, zanesljiv! Tudi drznost mu ni neznan. Poglej le naše plavce Trentarje in Sočane, kako

vgibično ti skakajo po tem skalovji; neredko ti tak kar preskoči Sočo — ki si je po nekod globoko strugo izkopala. In kak vojak je Slovenec — to je tudi sploh znano; zato je pa Slovenec tudi kot tak poštet, in višji častniki se navadno pohvalno o njem izražajo.

Tudi Slovenec ljubi svojo domovino, najsi je hribovita po večjem, in ga ne more z vsem oskrbljevati, česar mu je treba za življenje. In tožno se je spomina, kader mu je bivati v dalnjem svetu. In mož, ki je prehodil Ogrsko, Štajarsko, Avstrijsko, Tirolsko; ki je gledal bodensko jezero, povrne se spet domov, da se odpočije in leže v grob v mili domovini. Toda narodnega ponosa je še premalo, a mnogo kje ga ni med nami; ali vsaj ga in, kolikor bi trebalo. Slovenca nasprotno znači neka mehkost popustljivost, klečeplastvo, robovanje, ki ni na pravem mestu. — Zaničujejo ga drugi ljudje in častno ime naše matere „Slave“ je postalo sovražnim nam narodom v posmehovanju in izraz za roba (der Sclave).

Narodne zavesti, narodnega ponosa nam nedostaje! Nikar ne zaničujemo sebe! Če je drug kaj vreden, naj ima to čast; a tudi mi nismo, da bi se vsak z nami igral. Vsakemu, kar mu tiče — čast, spoštovanje — *nam tudi!* Proč z ono popustljivostjo, klečeplastvom! Slovanskega duha treba nam! Huculov je 120.000; a nas 1.367.094, a jaz mislim: trebalo bi, da bi gledé narodnega ponosa — časih šli v šolo v Črno goro karpatsko, med drvarje — Hucule!
P—ov.

Srbska narodna vprašanja.

Nabral Vuk Vrčević.

Vrstni književnik Vuk Vrčević je posvetil vse svoje življenje nabiranju narodnega umotvorja. S svojim neumornim trudom je znatno obogatil srbsko in slovansko književnost ter si pridobil velikih zaslug. O njem je nekaj več brati v „Srpski Zori“ l. 1881. str. 35., pa v „Ljubljanskem Zvonu“ l. 1882., str. 631. Morda bo koga zanimalo, če mu podam nekatere teh vprašanj v našem slovenskem jeziku.

1.) Vprašali so Hercegovca: Ali se nahaja pri vas pravica? — Nahaja se, ali mi je ne vidimo.

2.) Vprašali umirajočega starca: Koliko prijateljev si si pridobil v svojem življenji? — Za mito*), kolikor sem hotel; a brez mita nijednega, razen matere.

3.) Vprašal sosed sosedu: Kako se imaš, pobratim? — Od kdaj pa sem ti pobratim? — Od ondaj, ko sva jedla skupaj tvojo slanino.

4.) Vprašali Črnogorca: Ali imaš živega očeta in mater. — Ne. — A kdo ti ja je ubil? — Očeta Turčin, a mater Bog.

5.) Vprašali Dobrovničanje trebinjskega konzula: Ali imate muziko v Trebinji? — Imamo, a kadar gode (svira), blagor onemu, ki je gluha.

6.) Vprašal Primorec Črnogorca: Kako da pri vas ni toliko novic, kakor pri nas? — Zato, ker mi ne znamo fino lagati, kakor vi.

*) Plača — denar; v Trenti ta beseda v rabi. Tudi glagol: „mititi“ — znan.

7.) Vprašali Hercegovca: Ali hodijo pri vas otroci v šole, kakor pri nas? — Mi nimamo šol. — Zato, ker potlej bi ne imel kdo kopati in orati.

8.) Vprašal sodnik neko pričo: Jeli poznaš tega človeka in kakšen je? — Poznam ga in povem mu, kar mu do danes nijeden ni dejal: „Pošten človek je!“

9.) Vprašal sin očeta: Kje te homo zagreblji oče, kadar umrješ? — V onem istem grobu, kjer bodeš ti zakopan in tvoja mati.

10.) Vprašal ženin mater: Ali pije moja pridruža*) vino in žganje? — Naj se nameri z nosom na kakeršen koli sođ, ne bo se poškovala nikjer v njem.

11.) Vprašale žene kolero: Ako začneš nas žene moriti, kako bo s svetom? — Kakor do zdaj.

12.) Vprašali Grki Srba: Pa zakaj nas zovete „Grki“? — Bodite sladki komur koli, nam ste grki (grenki).

13.) Vprašali Črnogorci ujetega Osman pašo: Od kdaj ste začeli rabiti vi Turki puške zadovke (ostraguše)? — Ko nam vse na robe ide, zakaj bi ne tudi puške.

14.) Vprašal kmet starega očeta: Čemu delaš to oralo, ko te je več v grobu, nego (v hiši) na zemlji? — Ako ga jaz ne bom potreboval, trebalo bo tebi.

15.) Vprašali volka: Kako da imaš tako debel vrat? — To znam jaz in vaše ovce.

16.) Vprašala gospodinja cigansko dete: Bi li kaj kosilo, a jaz nimam žlice? — V sili znam tudi z roko.

*) Beseda znana v Koboriđu = soproga, zak. žena.

17. Vprašal pravoslavni izpovednik devojko: Da se nisi morda dala poljubiti mladeniču? — Oprosti, duhovnik, tega nima znati ne majka, ki me je rodila, ne ti s konca vasi.

18.) Vprašal sin očeta: Pa kaj je to, moj oče: vsak hoče „daj“, a nikdo ne govori „na“? — He, moj sinko Veleslav, vsak dan je slabše.

19.) Vprašali sodnika: Komu sodiš najbolj prav? — Onemu, kateri več donese in kateri več da.

20.) Vprašali v Dobrovniku Hercegovca: Koliko vas je palo v preteklem boji s Turki? — Mi, gospod, še živih ne štejemo, kaj pa še le mrtve.

21.) Vprašalo hercegovsko dete mater: Mati, kdaj pojdeva domov? — Do danes ga, sinko, nismo še imeli, a v tujini ga ne dado.

22.) Vprašala mati omoženo hčer: Jeli kaj ljubiš pridruža? — Dokler je mlad in dokler teče, ljubim ga zjutraj in zvečer.

23.) Vprašali unuki babico (staro mater): Ali ti je ljubše kiselo ali topljeno mleko? — Najljubše bi mi bilo, da bi tudi vaše otroke zibala v zibelki.

24.) Vprašal neki oče učitelja: Ali se kaj uči moj sin? — Pametnejši je prišel v šolo, nego bo, kadar pojde iz nje.

25.) Vprašali vaščanje župana („kneza“): Kaj si na mah obmolknil? — Da bi krivo govoril, bojim se Boga; a pravo, bojim se sodnika.

26.) Vprašali starega človeka: Česa najbolj prosiš Boga? Da bi ne umrl prej, dokler bi ne videl, komu bo ostal svet.

27.) Babica vrže z ramen breme v dvorišči, ter vzdihne govoreč: Ah, smrt, kje si? — Na mah se prikaže smrt od nekod ter povpraša: Tukaj sem, kdo me je klical? — Kliče te moj unuk, notri v hiši je!

28.) Vprašali udovca: Kaj še odlagaš in se ne ženiš? — Pametni ljudje se jedenkrat varajo. P. Š.

Gospodarske drobnosti.

(Najnovejše vrsti jabelk in grušek.) Bogatejši gospodarji mogli bi si naročiti za vrt plemenitih jabelk in grušek. Naj jim navedemo nekaj izvrstnih jabelk: „Coeur de Boeuf“, „Dielovo angleška reinetta“ ali „Wellington“ — to so zimike. Letne jabelke so najboljše: „Flammèche“ in rudeči astrahan. — Od grušek se posebno hvali: bergamota cesarjeviča Rudolfa. To gruško je vzgojil Čeh Maliva, vrtnar kneza Schwarzenberga v Žitolibu ter je bila na razstavi v Bubenči leta 1879. Cesarjevič Rudolf je dovolil na razstavi vrlému Čehu, da temu prekrasnemu sadu nadene ime njegovo. Jednoletni cepič stane 3 gld. Sad dozoreva meseca novembra in decembra ter je jako ukusen. — Druga vrsta je: „Direktor Alphard“; drevo je močnejše od Rudolfa, sad je velik, rumenkastozelen, proti solncu rumenkast, popolnoma zrel še le meseca februarja in marcija. Cepič stane 2 gld. Kdor ima denarja, ne bodi mu ga žal; za katero leto bode imel mladik, da bode mogel koristiti in pomagati vsej okolici.

(Sir izerstna hrana.) Sir nam daje več hrane, nego meso. Funt sira in pol funta ~~me~~ ali kruha je toliko, kolikor dva funta mesa. Od sira se nareja v telesu meso, kri in moč. To vedo jako dobro Angleži in Amerikanci. Na Angleškem se poje na leto 300 milijonov, a v severni Ameriki 200 milijonov funtov sira. Samo v Evropi nima še sir (in mleko) tiste vrednosti, katero zasluđuje. Mleko je prva hrana vsakemu človeku. Toda iz mleka mora postati sir, ako želimo, da deluje na nas, a to se zgodi v želodci. Torej je boljše, če se odrasli ljudje hranijo s sirom. Po naših mestih, pa tudi po vaseh, imamo dokaj prodajalnic, v katerih se prodaja siromakom žganja; a takih pa nimamo, kjer se pije in prodaja mleko. Morali

bi tedaj tudi v tem oziru posnemati Amerikance in naš nižji stan bode si okrepčal duh in telo in nestalo bode v mnogoteri rodbini nevolje in nesreče, ki jih je prouzročilo žganje.

(Dovažanje žita iz Amerike v Evropo.) Preteklega leta smo dobili iz Amerike v Evropo 48,247.028 hektolitrov pšenice; 500.491 hektolitrov žita; 107.649 hektolitrov ječmena; 5,441.776 hektolitrov turšice. Iz tega se vidi, da se dovažja iz Amerike v Evropo mnogo žita in da je Amerika nevarna evropski trgovini s žitom.

(Hmelj saditi) odločila je hrvaška vlada po onih krajih, kjer je trtna už pokončala vinograde. Izvršitev teh poskusov se je poverila „Hrvaškemu slavonskemu gospodarskemu društvu“, oziroma njegovemu tajniku, našemu rojaku g. Kuraltu, kateri je v ta namen porabil letošnjo suho in blago zimo ter se živo poprijel dela. Grof Juraj Jelačić je izročil v Šenkoviči, ravno v onem kraju, kjer je trtna už napravila največ škode, brezplačno 1 $\frac{1}{4}$ orala zemljišča, na katerem se bode letos nasadil hmelj. Dotične sadike naročile se bodo nu Štajarskem, v Savinski dolini, kjer se hmeljereja ugodno razcvita. Tudi na Kranjskem, tostran Trojane začeli so nasajati hmelj; jednako nakano ima baje g. Jaklič v Šmartnem pri Litiji.

(V ulnjaku) treba pogledati pod vsak koš, ako ima dosti hrane. Ako je ne bi bilo dosti, moramo sami hraniti čebele in sicer raztopimo na gosto sladkorja v vodi. Ta mesec je več toplih dni in čebele bi rade odletele. Na severu, kjer je še premraz, ne daj jim odleteti; na jugu pa, ako je že cvetja, naj se pasó in naj nabirajo hrane.

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(„Narodni dom“ v Ljubljani.) Prihodnjo nedeljo, dne 10. t. m. ob 11. uri dopoludne bode v Čitalniški dvorani shod takajšnjih rodoljubov, kjer se bodejo posvetovali gledé „Narodnega doma“. — Vsak zaveden

narodnjak, ki se zanima za to podjetje, povabljen je uljudno na ta shod! Pustimo že vse politične mržnje ter se združimo zopet v skupno delovanje!

(*Vrtec*) časopis s podobami za slovensko mladino. Izšla je ravnokar druga številka tega lepo uredovanega časopisa z raznovrstnim ukovitim berilom. Tega časopisa ne bi smeli pogrešati v nobeni hiši, ker podaja mladini toliko mikavnega gradiva, katero ji blaži srce a bistri um ter ji uceplja ljubezen do slovenskih knjig že v nežni dobi. Zato ta časopis gorko priporočamo domoljubom, da ga podpirajo in širijo med mladino. — „Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji za vse leto 2 gld. 60 kr.; za pol leta 1 gld. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevo“ (g. Ivan Tomšič), mestni trg, šte. 23. v Ljubljani.

(*Občni zbor ces. kralj. kmetijske družbe kranjske*) je bil dne 30. januarja v magistratni dvorani. Udeležilo se ga je nad 100 udov. Na zboru je govoril gospod deželni glavar grof Thurn dosledno slovenski, kar smo ravno pogrešali pri gospodu predsedniku baronu K. Wurzbachu. Gosp. Luka Robič je poročal o častnih diplomah, katere naj se podelé zaslužnim in pridnim kmetovalcem na Kranjskem. Zbor je konečno potrdil vsa predložena odlikovanja. Izmed drugih predlogov podružnic, je vredno da omenimo predloga g. Ogulina o preuredbi društvenih pravil. Toda proti 12 uri je postal zbor nesklepčen. — Te dni je bila seja osrednjega odbora kmetijske družbe ter se je sklenilo, osnovati na predovajne kmetijske šole. Gospod E. Kramar, kateremu se je naročilo, naj osnuje dotični načrt, nasvetoval je 53 krajev, kjer je treba takih šol. Deželna vlada ne more iz raznih uzrokov koj letos izvesti tega načrta v popolnem obsegu, zato pa je določila uvésti kmetijske šole vsaj v nekaterih krajih; in ti so: Sv. Peter (Notranjsko), Senožče, Unec, Vrhnika, Šmarje, Ribnica, Trebnje, Sv. Peter (Novo mesto), Črnomelj, Krško, Mengiš, Gorje na Gorenjskem.

(*Gosp. Sim. Rutar*) je potrjen kot učitelj na velikem gimnaziji v Spletu z naslovom „profesor“.

(*Nemec, učitelj slovenski mladini.*) V Konjice pride za učitelja neki A. Seidler iz Slov. Gradca, kjer je imel samo provizorno službo. Seidler je Nemec ter nima izpita za slovenski jezik; še ponaša se, da bi mu slovenščina lehko škodovala. Deželni šolski svet je s tem nameščanjem pokazal sovraštvo do slovenske šole, ker ni dovolj, da že imajo v Konjicah učiteljico nezmožno slovenskega jezika, zdaj še pride ta Seidler in mi imamo par nobile fratrum.

(*„Neue illustr. Zeitung“ o slovenskem jeziku.*) Te dunajske ilustrovane novine so prinesle v zadnji številki sliko in životopis našega pokojnega vladike Pogačarja. V kratkem životopisu se omenja tudi, koliko ima zaslug naš dični vladika za razvijanje slovenskega jezika. Ali kako slabo poznajo Nemci naš jezik, kaže nam ravno ta životopis, v katerem se bere: „Er (Pogačar) hat unend-

lich viel für die wissenschaftliche Durchbildung des nationalen Idioms geleistet, das bis dahin nicht viel mehr als ein Dialect war.“ Človek se mora čuditi neznanju in drznosti, kako da bi nam slovenski pisatelji, kar jih je bilo do zdaj, podali in osnovali neki višji idijom, nego je narodni jezik naš, kateri se razvija, kakor vsak človek, ter ima svoje razne dobe; ne miruje nikdar (v mirovanju je smrt), ampak se razvija, in vse, kar se razvija, je sicer isto bitje, ali v drugačni obliki. Torej pokojnik je bil, mislijo ti ljudje, jeden izmed tistih zaslužnih mož, kateri je iz dijalekta stvarjal narodni idijom, katerega so se potlej poprijeli vsi Slovenci. To je ravno tako bistra misel, kakor to, kader se Nemci tožijo, da se mi zato borimo za slovenščino v šoli in uradu, ker hočemo posloveniti — Slovence.

(*Politično italijansko društvo za Istro.*) o katerem je že zadnjič poročal naš dopisnik iz Istre, ima zdaj že čez 100 udov. Toda ti udje niso samo iz Istre doma, nego tudi iz drugih pokrajin. „Naša sloga“ poudarja o tej priliki, kako bi nam Italijanje radi poitalijanili naš narod v Istri, kar nas uči, da se moramo brezozirno potezati za svoje pravo, ker pravičnosti in enakopravnosti je nestalo iz Istre.

Iz Postojine, 2. februarja. [Izv. dop.] V „Slov. Narodu“ je bila neka poslanica, kjer dotičnik hoče opravičevati nakano, našo jamo v zakup vzeti. Kakor sklepamo iz besed tega stavka, pisal ga je jedini narodnjak konsorcija, namreč dobro znana in uplivna ljubljanska oseba, katera posebno na Turjaškem trgu veliko premore. Ali tega nam on vender ni povedal, da ta družba hoče baš rayno zarad tega imeti jamo v najemu, da bi dober dobiček iz nje iztolkla, dobiček, kateri uživa do zdaj upravnistvo jame, oziroma naša občina. V družbi so, poleg že omenjene osebe, gospodje: Zenari, Em. Mayer in Krisper. Ponudba leži še zdaj pri slavni deželni vladi, a upamo, da ne bo vspela, akoravno se konsorcij veliko prizadeva, da bi izposloval nje ugodno rešitev. Z veliko zadovoljnostjo moramo tukaj izjaviti, da se je naš okrajni glavar, kakor zmirom za nas skrben oče, proti tej ponudbi in proti zakupu sploh izrekel, ko je bil za svoje mnenje o tem vprašan. Naše občine, katero vender ta stvar briga v prvi vrsti, še ni do zdaj nihče povprašal, kaj vender ona o taki ponudbi misli? Pričakujemo, da se bo vlada tudi na njeno mnenje ozirala. Mi smo proti vsakemu zakupu sploh, posebno pa proti takemu, da bi se tako zagrizeni ljubljanski nemškutarji vtihotalpili s pomočjo sicer vse časti vrednega narodnjaka v gospodarstvo naše jame.

Ostali slovanski svet.

(*Češka ljubezen do umetnosti.*) Kdor v poslednjem času prebira češke novine, ne more se načuditi navdušenju, katero prošinja samosvestne brate Čehe. Odkar je odprto narodno gledališče v Pragi, prihajajo dan na dan, zlasti pa ob nedeljah in praznikih iz raznih strani širne Češke posebni železniški vlaki z gosti h gledališkimi predstavam. Na Svečnico, dne 2. februarja na pr. pripeljalo se je 78 gostov iz Budejevic, Tabora itd. z olepšanim vlakom. Zopet v nedeljo, dne 3. t. m. prispelo je s posebnim vlakom 600 Moravcev iz raznih mest; na hlaponu bil je napis: „Narod sobě“; na vseh postajah pričakovalo jih je mnogo ljudstva, na čelu z mestnimi zastopi, narodnimi društvi in godbo, katera jih je pozdravljala s pesmijo: „Moravo, Moravo.“ . . . Dospevše vse te goste v Prago, vzprijemajo posebne deputacije, „Mestanska beseda“, prireja jim skupne bankete, kjer se vrše navdušene zdravijce. Nekateri gostje ostanejo v Pragi po dva dni ter si ogledujejo razven gledaliških predstav, Brožikovo razstavo slik, češki muzej in druge znamenitosti, krasne

češke prestolnice. — Človeka kar povišuje, kader sliši o tem narodnem romanji naših bratov Čelov in Moravcev, posebno če pogleda okrog sebe po razmršeni naši domovini: ondu dolge procesije iskrenih čestilcev lepih umetnosti, — a pri nas —! Premalo se brigamo za narodna podjetja svoja, za katera bi morali živeti.

(*Sedmi shod „Mednarodnega literarnega kongresa“*) bode letos konec septembra v Madridu (lani je bil v Amsterdamu). Kakor znano, udeležujo se teh shodov tudi slovanski pisatelji. Eksekutivni odbor je že povabil vse odlične pisatelje, kateri so si že pridobili evropski glas. Takisto je ta odbor določil razpravo o predmetu: „Čast in nje izraz v španski in v literaturah drugih dežel.“ Zadnji obrok za to razpravo, katera sme biti dolga največ 1200 vrstic, je določen do 15. junija. Prva nagrada: pozlačena srebrna svetinja, druga: bronasta svetinja.

(*Ivana Sergéjeviča Turgénjeva slavnost na Dunaji*) bode jutri v petek dne 8. februarja. Priredili so jo skupno vsi slovanski vseučiliščniki na Dunaji. Pri slavnosti bodo

sodelovale te le odlične gospé in gospodje: Bijanki-Bijanka, V. Stjepanova, Viencovskaja, Broulík, K. Grigorovič in „Slovansko pevsko društvo“ na Dunaji. Čisti dohodek je namenjen, da se postavi spomenik Turgénjevu v Petrogradu.

(*Petrograška akademija znanosti*) je imenovala za dopisujoče unanje ude te le učenjake: prof. G. Wiedermanna v Lipskem, Pavla Grotha v Monakovem, Vil. Tomascheka v Gradci in Teod. Gomperza, profesorja na dunajskem vseučilišči.

(*Siemiradzki*,) slavni poljski slikar, kateri živi zdaj v Rimu, dogotovil je ravnokar dve krasni sliki: jedna nam predočuje pogreb slovanskega kneza v XI. stoletji, a druga Zoro, kako vodi za uzdo konje na solnčnem vozu Apolovem.

(*Fran Jeřabek*,) znani češki pisatelj je napisal tragedijo: „Zavist“ iz XV. stoletja češke zgvdivine, to je iz najtragičnejše dobe češke. Razlagaje vsebino te tragedije misli Lipnicki, da se bode ž njo znatno obogatilo češko slovstvo.

(*Novi srbski časopisi*.) V Zagrebu uredjuje in izdaja od novega leta Dušan Rogić književnozabavni časopis: „Srpski zabavnik“. Stoji za vse leto 4 gld. Izhaja 5., 15. in 25. dan vsacega meseca. — Srbski pisatelj Gjorgje Rajković izdaja v Novem sadu „Glas istine“, list za duhovne besede, životopise in starine. Izhaja dvakrat na mesec. Stoji 2 gld. za vse leto. Lastnik lista je podjetni tiskar A. Pajević v Novem sadu.

(*Slovaki v Ameriki*.) Slabe letine so prisilile pred tremi leti mnogo slovaških rodbin, da so poprodavši svoj dom zapustile domače kraje pod visoko Tatro na severnem Ogrskem ter se preselile v Ameriko. Ogrska vlada ni zadrževala tega izseljevanja, ker do Slovakov ni ji bilo veliko ter je mislila, da ne bo škode, če se izselijo vsi Slovaki. Vsaj smo bili sami priče tega žalostnega izseljevanja v tistih krajih. V državi Pensilvaniji se je naselilo teh Slovakov silno število. In zdaj se naznanja iz Scottlanda, da jih je ondotno socijalistično tajno društvo „Krughts of Label“ (vitezi reda) začelo izpodrivati. Ame-

rikanski agitatorji bi radi nekam porinili Slovake, ker so delavni in trezni ter zategadelj trn v peti socijalističnim lenuhom. Avstroogrška oblast bode morala braniti svoje državljane.

(*Rusko vojno brodoge*.) Že leta 1883. je dala ruska vlada narediti 4 velike oklopnice v Nikolajevu, katere so ustrojene, kakor angleška oklopnica „Inflexible“. A zdaj se delajo še močnejše oklopnice na Nevi.

V Derptu, dne 28. januarja. [Izv. dopis.] Prve tri številke „Slovana“ so me prav prijetno iznenadile; kajti izprevidel sem iz njih, da bode list veliko koristil Slovanstvu in postal na skrajnem zapadu jugoslovanskih dežel imenitno glasilo prave slovanske vzajemnosti. Tudi jaz bi mu z veseljem večkrat dopisoval, a bojim se, da bi novice od tod ne zanimala njegovega čitateljstva,*) posebno ker se tu skoro nič ne čuje ne o Rusih ne o Poljakih, razen tega, kar se zvedava iz časnikov. Mesto Derpt je namreč prav za prav estonsko, vendar je boljši del občinstva nemški. Nemško je tudi vseučilišče in ostale šole. Prej so imeli Nemci absolutno prevlado v vseh pribaltijskih deželah in tlačili so domači element Este po stari nemški navadi. Sedaj pa se ti živahno gibljejo in boré z Nemci, katerih je le neznatna manjšina. Nekateri, ki so se prej imeli za Nemce, postali so sedaj Esti. — Tako je povsod: borba in nemir. Zmagati more pa vendar le oni, katerega vodi v njegovi borbi navduševalno prepričanje in oživljajoča ideja, katera je tu: narodnost. — V Derptu izhaja samo jeden nemški časnik in trije estonski.

Vseučilišče je — kakor že omenjeno — nemško; a ruska zgodovina in rusko slovstvo predavata se v ruskem jeziku. Na vseučilišči predava tudi vam Slovincem znani učenjak profesor Baudoin de Courtenaye in sicer nekaj v nemškem, nekaj v ruskem jeziku. Na tej popolnoma novi stolici predava gosp. profesor prvi „O primerjajoči slovnici slovanskih jezikov“.

*) Nasprotno; z vsakim dopisom in poročilom jako utrežete. Uredništvo.

Razne novice.

(*Emil Höfnghoff*) v Barmenu je iznašel neko pripravo za pianoforte, s katero se more jako lepo na pianoforte posnemati glas harfe in harmonija. Tako proizvedeni glasovi zvené jako prijetno, zato vzbuja ta praktična priprava, katera ne stane mnogo, veliko senzacijo.

(*Francoska statistika*.) Vse Francosko ima 8,851.737 hiš, od teh je 3,129.182 takih, katere imajo 6 in več oken in vrat. Novih hiš se je zidalo 1883. leta 114.079 z najemno vrednostjo 38,897.187 frankov; podrlo se jih je 82.923 z vrednostjo 17,530.839 frankov. Psov je po vsem Francoskem 2,487.804. Vseh vozov, od katerih se plača davek, je bilo 1,095.319, od teh je 298.776 s štirimi kolesi in 796543 z dvema kolesoma.

(*Netočna statistika*.) Statistična osrednja komisija na Dunaji je zapazila, da ji od nekterih strani dohajajo netočna poročila o prebivalstvu. Znano je, da morajo okrajna glavarstva in občine poročati na Dunaj vsacega pol leta o prebivalcih, koliko se jih je kje porodilo, oženilo ali omožilo in koliko umrlo. Neka občina v Galiciji je imela v poročilu upisanih dvakrat toliko mrtvih, kolikor ima živih občanarjev, a neka druga občina je pošiljala vsako leto jednaka poročila. To so statistične pomote, katere bode moralo popraviti ministerstvo notranjih zadev s strogiimi ukazi.

(*Dobre žene*.) V Siamu je mnogo žen izročilo kralju peticijo, v kateri ga prosijo, naj ne bode več dovoljeno njih možem, da bi smeli svoje žene mesto dolgov izro-

čati drugim možem. Može radi igrajo, in ako se kateri zadolži v igri, a ne more koj plačati dolga, izroči drugemu svojo ženo, kateri jo obdrži pri sebi, dokler mu dolžnik ne plača dolga. Toda ni upati, da bi kralj potegnul s ženami.

(*Armenske žene in dekleta*.) Znano je, da armenske žene na Turškem ljubijo čistoto in da so vrle perice. Toda imajo to navado, da razobešajo mokro perilo na telegrafske žice. Telegrafski ravnatelj v Erzerumu je nedavno moral nalašč potovati po vsej Armeniji ter je na potu pridno poučeval žene in dekleta, da so telegrafske žice za dopisovanje, a ne za sušenje perila.

(*Ruska pošta v Kitaji*.) Ruska vlada ima posebno pošto v Kitaji, za katero je že l. 1870. določila 17.600 sr. rubljev za vsako leto, katero vsoto je povišala na 22.500 rubljev. Poštna cesta vodi skozi „nebesko cesarstvo“ in združuje trgovinsko mesto Kjata na ruski meji s pomorskim mestom Tian-Tsin. Ta ruskokitajski promet, kateri je nastal vsled trgovine s čajem, ima še vrhu tega politično znamenitost. Na vsej cesti so te le velike postaje: Ugra, Kalgau, Peking in Tian-Tsin.

(*Jeden krajcar*.) kateri bi bil uložen od Kristusovega rojstva v hranilnici po 5% in od teh obresti zopet obresti, narasel bi 1. januarja 1884. leta na 83298934788227240304609.132588083505452 gl. in 41 kr. To je toliko denarja, da bi se ž njim lahko izplačali vsi dolgovi na svetu milijonkrat.

(*Najstariši bankovec*.) kateri se nahaja v Evropi, čuva se v azijskem muzeju v Petrogradu. Ta bankovec je od leta 1399. pred Kristusovim rojstvom, a izdala ga je kitajska vlada. Kitajski letopisci dokazujejo, da so že leta 2697. pred Krist. r. bili bankovci z naslovom: „Leteči denar“. Na imenovanem bankovcu je ime cesarske banke, dan in številka emisije, podpis jednega Mandarina in kar še več je prepovedano — ponarejati bankovce.

(*Berač na konji*.) Po pariških ulicah prosi miloščine berač že nekaj časa; toda on jaše na svojem konji polagoma s klobukom v roki, v kateri mu Parižanje miloščino dajejo. Ker ga ljudje radi opazujejo, tolaži jih berač: Meščanje, nikar naj vas to ne moti, na konji vsaj lahko sedim, ker stati sicer ne bi mogel, ker sem prestar.

(*Premena imena*.) Schöppu iz Neudorfa se je dovolila premena imena v Schmidt. „Sloboda“ pa misli: „Vrag sotoni kum, švabsko jedno i drugo.“

(*Prva tiskana hrvaška knjiga*) je bila v Benetkah leta 1483., torej je ravno minilo 400 let.

(*Brade*) smejo imeti odslej tudi italijanski častniki, kateri so do zdaj bili „golobradi momci“. Ko je bil nedavno v Rimu nemški cesarjevič, zdela se je italijanskemu kralju Umberto brada njegovega gosta tako lepa, da je precej dovolil vsem svojim častnikom, da jim sme rasti brada.

(*Coprnica*.) Več kmetic se je tožilo v nekem kraju na Avstrijskem, da jim krave mleka ne dadó. Neki posestnik jim je svetoval, da zna za coprnico, katera je že tudi njegovim zacopranim kravam pomagala. Kar nagloma pošljejo po njo, da bi iz več hiš prognala coprnic. In sicer tako: Pred hišo, kamor so jo klicali, potegnili je zvonec iz žepa, držala ga kvišku, in ko je zvonila, pokazala je na hišo, katera je zacoprana. Na to je zaukazala izkopati jamo v hlevu, v kateri so našli jajca, lase

itd., potem so morali vsi domači ljudje v hišo iti ter moliti. Toda v istem času je moralo goriti v peči, v kateri je coprnica ožarila železni drog. Ta drog je potem utaknila v gnoj, da se je ohladil. Zdujci pa je še na kos papirja naredila z drogom križ in coprnicje je bilo konec. Za to coprnicjo je dobila dotična ženska po 20—30 gld. samo v jednu hišo ter si je zaslužila v nekaterih tednih blizu 300 gld. Slepništvo se je naznanilo politični oblasti, kajti med ljudmi je še preveč vere v babjeverstvo.

(*Bigamija*.) V New-Yorku sedita neki večer v gostilni dva moža, Tiemer in Meier, katera se še nista nikdar videla. Oba sta Nemca, Tiemer je mornar, a Meier mesar. Že za mlada sta zapustila domovino ter odšla v Ameriko. In ko sta se ravno ta večer seznanila in prijazno pogovarjala v gostilni, dejal je Tiemer, da ga je nesrečni zakon spravil v tujino še pred dvanajstimi leti, in da je živel s ženo samo četiri mesece. „To je čudno,“ pristavi gospod Meier, „meni se je godilo ravno tako.“ „Oženil sem se pred tremi leti in živel s ženo samo dva meseca.“ Jednaka nesreča združuje navadno ljudi. Naposled vpraša Tiemer svojega znanca, kako se je imenovala njegova žena. „Sofija Otte“, odgovori Meier prijazno. — „Sofija Otte?“ Ali je res, to je tudi ime moje žene. — „Ali se nista ločila?“ prашal je Meier. — „Bog ne daj,“ odgovori Tiemer, „oba imava isto ženo.“ Kakor se vidi, je to dvoženstvo, katero se ne da tajiti. Oba znanca sta ženo zatožila in sodnik bode skoro izrekel svojo končno sodbo.

(*Trgovina s ženskimi*.) Ruske novine nam javljajo, kako zlasti judje dovažajo mlada dekleta iz Odese, Kersona, Nikolajeva in Sebastopola v Carjigrad, kjer jih kupujejo Turki za svoje hareme, v katerih je navadno 20% ruskih deklet. Cena mladega dekleta je 700—1000 rubljev, sicer pa tudi 70—100 rub. V Carjigradu se učé ta dekleta najprej turški, in ko jim je 15—16 let, pošiljajo jih v harem.

Politični razgled.

Na Dunaji in v okolici je uvedeno **izjemno stanje**. Nedavno je bil zavratno umorjen policijski uradnik Hlubek, a zdaj detektiv Blöch, kar je prebivalstvo vznemirilo, a vlada da je brani, morala je uvesti izjemno stanje, da bode laglje udušila anarhistične nakane nekterih nezadovoljnikov. Ministerski predsednik grof Taaffe bode v državnem zboru navedel uzroke izjemnega stanja, a v državnem zboru bode se volil posebni odbor, kateri bode razpravljal o tem predmetu. V budgetnem odboru je predlagal Sturm, naj se pomnoži policijska straža na Dunaji, takisto je želel Zeithammer za Prago.

V kraljevini **Srbiji** je izgubilo mnogo učiteljev državne službe, ker preveč agitujejo zoper vlado v zdanjih volitvah.

Tudi gusinsko zemljišče ima se izročiti Črni gori, in sicer, da turška vojska sama ima gusinsko zemljišče iz-

ročiti črnogorski vojski in državi. Toda nektera arbanaška plemena se še vedno upirajo in ravno danes dne 7. februarja imajo shod v Gusinji arbanaški poglavarji, da se posvetujejo o stanju dežele.

Velikega pomena je siromaštvo **francoskih delavcev**, kajti pokazala se je silna kriza med njimi. Ministerski predsednik Ferry je sam izjavil, da ne vé, kako naj bi država pomagala delavcem iz revščine. Dejaj je, da se je v zadnjih 6 letih potrošilo za gradbe pet milijard, in da ne more biti za to, naj se tujim delavcem ne dovoli delati na Francoskem, ker je tudi veliko francoskih delavcev v tujini. Kako urediti to stanje, je res težavno delo, če se pomisli, da je povsod jedini bankir siromakov — zastavljalnica.

Tržne cene v Ljubljani

dne 6. februarja:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 80 kr., jočmena 4 gld. 71 kr., ovs 3 gld. 9 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 26 kr., prosa 5 gld. 36 kr., koruze 5 gld. 50 kr., krompirja 3 gld. 9 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.
Kilogram: goveje masti 93 kr., svinjske masti 86 kr., surove slanine 60 kr., okajene slanine 75 kr., masla 85 kr., govejega mesa 62 kr., teletine 76 kr., svinjine 66 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2½ kr., 1 pišče 60 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr., 100 kilogramov: sena 2 gld. 13 kr., slame 2 gld. 5 kr.

Listnica upravnistva. — Gosp. dr. I. M. v K.: Nekateri številke se nam vračajo po pošti, dasi je na zavoji točno zapisano ime in kraj naročnikov. Ne vemo, kaj je temu uzrok. Dotične pošte zapisujejo na zavoj besede: retour, gestorben; torej nam naznanjajo, da nam je naročnik umrl. Ali glej, izza dva dni reklamuje isti naročnik, ki ga je pošta proglasila za mrtveca, naš list, da ga še ni dobil! Ne vemo tedaj uzroka, zakaj nam pošta naše naročnike proglašala za mrtvece; misli li, da vsakdo, kdor bere „Slovana“ dobi kolero ali kako drugo bolezen, da mora umreti še prej, nego je bral „Slovana“. — G. J. K. v Mariboru: 3. šte. nam je čisto pošla. — Gg. J. Č. v D., J. J. v P. in D. St. v V. V.: lista ne pošiljamo nikomur na upanje.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.

Tisek „Narodne Tiskarne“. — Izdajatelj in lastnik: Ivan Hribar. — Urednik: Anton Trstenjak.